

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра відтворення лісів та лісових меліорацій

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор ННІ ЛіСПГ

Василишин Р.Д.

“ ” 2025 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри відтворення лісів та
лісових меліорацій

протокол № 27 від “10” червня 2025 р.

Завідувач кафедри Пінчук А.П.

“РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП “Садово-паркове господарство”

Сидоренко І.О.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасні технології та нормативно-правова база декоративного розсадництва

Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина

спеціальність НЗ Садово-паркове господарство

освітня програма Садово-паркове господарство

ННІ Лісового і садово-паркового господарства

Розробник програми: к.с.-г.н., доцент Пінчук А.П.

Київ - 2025 р.

Опис навчальної дисципліни «Сучасні технології та нормативно-правова база декоративного розсадництва»

Зростання потреби в садивному матеріалі декоративних деревних рослин для озеленення в останні роки, зумовило в Україні стійку тенденцію організації нових та збільшення площі існуючих розсадників, розширення асортименту вирощуваних видів садивного матеріалу, вдосконалення традиційних і широкого запровадження нових, сучасних технологій його виробництва. Водночас з цим в обсязі вирощуваних в розсадниках декоративних рослин постійно зростає питома вага нових видів садивного матеріалу: саджанців із закритою кореневою системою, рослин-регенерантів тощо. Подальше збільшення обсягів і покращення якості садивного матеріалу, а також підвищення рентабельності розсадництва потребує всебічного врахування сучасних тенденцій виробництва. Зокрема, з організації нових розсадників та із запровадження новітніх технологій розмноження деревних рослин, широкого використання супутніх матеріалів тощо. Особливо важливого значення у цьому контексті набувають питання проектування планування, організації і матеріально-технічного забезпечення робіт з вирощування садивного матеріалу в розсадниках, вирішення яких на належному професійному рівні неможливе без глибоких спеціальних теоретичних знань і певних практичних навичок. Для підтримання належного рівня ведення лісового та садово-паркового господарства, своєчасного орієнтування в основних напрямках та тенденціях вирощування садивного матеріалу, залучення передового досвіду у власне виробництво вимагає вивчення сучасних технологій розсадництва.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	НЗ Садово-паркове господарство	
Освітня програма	Садово-паркове господарство	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	2	2
Лекційні заняття	30 год.	12 год.
Лабораторні заняття	30 год.	12 год.
Самостійна робота	90 год.	126 год.
Навчальна практика	-	-

Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	-
--	--------	---

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета

Для підтримання належного рівня ведення садово-паркового господарства, своєчасного орієнтування в основних напрямках та тенденціях вирощування садивного матеріалу, залучення передового досвіду у власне виробництво вимагає вивчення світових технологій розсадництва а також законодавства та нормативних актів з питань насінництва і розсадництва.

Знання передових технологій виробництва садивного матеріалу, законів, нормативно-правових актів, інших регламентуючих матеріалів надзвичайно важлива складова, без якої неможлива повноцінна діяльність спеціалістів садово-паркового господарства.

Завдання

- формування у студентів міцних теоретичних знань стосовно світових тенденцій вирощування садивного матеріалу, організації сучасних декоративних розсадників, технологій розмноження і вирощування різних видів садивного матеріалу для декоративних цілей, формування нормативної бази у сфері насінництва та розсадництва, реалізації та введення в обіг садивного матеріалу;

- набуття студентами необхідних для фахівця вмінь використовувати отримані знання і навички для вирішення конкретних практичних завдань у садово-парковому напрямку.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні задачі й проблеми у сфері садово-паркового господарства та у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 6. Здатність розробляти та управляти проектами.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК 1. Здатність розробляти технології вирощування декоративних рослин в закритому та відкритому ґрунті;

СК 2. Здатність проводити оцінку економічної ефективності та інноваційно-технологічних ризиків при впровадженні нових технологій при вирощуванні посадкового матеріалу⁴

СК 9. Здатність контролювати виробничу і проектну діяльність в галузі садово-паркового господарства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент набуде певні **програмні результати навчання**, а саме:

ПРН 3. Пропонувати та впроваджувати у виробництво сучасні технології вирощування садивного матеріалу: декоративних дерев, кущів,

квіткових культур, газонних трав;

ПРН 7. Здійснювати ефективне управління об'єктами садовопаркового господарства, природними і культурними ландшафтами з урахуванням технологічних, правових, економічних, екологічних та інших аспектів;

ПРН 8. Організовувати роботу колективу виконавців проектів;

ПРН 9. Презентувати результати виконаних досліджень в галузі садово-паркового господарства фахівцям і нефахівцям;

ПРН 14. Організовувати та здійснювати підвищення кваліфікації і коучинг співробітників з інноваційної діяльності.

.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	пр.	лаб.	інд.	с.р.		л	пр.	лаб.	інд.	с.р.
Змістовий модуль 1. Законодавство, стандарти та нормативи												
Тема 1. Законодавство щодо насінництва та розсадництва	13	2	-	2	-	9	12	0,5		0,5	-	12
Тема 2. Нормативно -правові акти у сфері розсадництва	13	2	-	2	-	9	12	1		1	-	13
Тема 3. Державні стандарти на садивний матеріал, їх місце у системі розсадництва	13	2	-	2	-	9	12	1		1	-	12
Тема 4. Рекомендації та інструкції, інші нормативні і регламентуючі матеріали у сфері розсадництва	13	2	-	2	-	9	12	0,5		1	-	13
Тема 5. Обіг насіння та садивного матеріалу	13	2	-	2	-	9	12	1		0,5	-	12
Разом за змістовим модулем 1	65	10	-	10	-	45	70	4		4	-	62
Змістовий модуль 2 Стан розсадництва, організаційні заходи удосконалення та технології виробництва садивного матеріалу												
Тема 1. Декоративне розсадництво України: становлення, сучасний стан та проблеми	9	2		2	-	5	10	1		1	-	11
Тема 2. Основні шляхи розбудови вітчизняного розсадництва з урахуванням світового досвіду	9	2		2	-	5	10	0,5		0,5	-	10
Тема 3. Сучасні види продукції садивного матеріалу та особливості їх виробництва	9	2		2	-	5	10	1		1	-	11
Тема 4. Зонування території як основа агротехнологій виробництва декоративного садивного матеріалу деревних рослин	9	2		2	-	5	10	1		1	-	10
Тема 5. Шляхи розширення асортименту вирощуваних у розсадниках рослин	9	2		2		5	10	1		1	-	10
Тема 6. Використання сучасних матеріалів, добрив та стимуляторів росту при вирощуванні саджанців	11	3	-	3	-	5	10	1		1	-	11
Тема 7. Технології із використанням сучасних методів і способів розмноження деревних рослин	11	3	-	3	-	5	10	1		1	-	11
Тема 8. Технології вирощування та формування декоративного садивного матеріалу	9	2	-	2	-	5	10	1		1	-	10

Тема 9. Сучасна техніка для декоративного розсадництва	9	2	-	2	-	5	10	0,5		0,5	-	10
Разом за змістовим модулем 2	85	20	-	20	-	45	110	8		8	-	94
Усього годин	150	30	-	30	-	90	150	12		12	-	126

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1	Законодавство щодо насінництва та розсадництва	2
2	Нормативно -правові акти у сфері розсадництва	2
3	Державні стандарти на садивний матеріал, їх місце у системі розсадництва	2
4	Рекомендації та інструкції, інші нормативні і регламентуючі матеріали у сфері розсадництва	2
5	Обіг насіння та садивного матеріалу	2
6	Декоративне розсадництво України: становлення, сучасний стан та проблеми	2
7	Основні шляхи розбудови вітчизняного розсадництва з урахуванням світового досвіду	2
8	Сучасні види продукції садивного матеріалу та особливості їх виробництва	2
9	Зонування території як основа агротехнологій виробництва декоративного садивного матеріалу деревних рослин	2
10	Шляхи розширення асортименту вирощуваних у розсадниках рослин	2
11	Використання сучасних матеріалів, добрив та стимуляторів росту при вирощуванні саджанців	3
12	Технології із використанням сучасних методів і способів розмноження деревних рослин	3
13	Технології вирощування та формування декоративного садивного матеріалу	2
14	Сучасна техніка для декоративного розсадництва	2
	Всього:	30

4. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Порівняння законодавства у сфері розсадництва різних країн.	3
2	Основні вимоги до виробників садивного матеріалу.	3
3	Особливості структури державних стандартів ДСТУ на садивний матеріал деревних рослин.	3
4	Ознайомлення з книгами декоративного, лісового та плодового розсадника.	3

5	Заповнення документів про якість садивного матеріалу деревних рослин.	3
6	Сучасні види продукції садивного матеріалу та особливості їх виробництва.	3
7	Розробка додаткового асортименту видів та культиварів для виробництва в зонах декоративного розсадництва.	3
8	Розробка технології вирощування саджанців з використанням добрив пролонгованої дії.	3
9	Використання сучасних методів та способів вегетативного розмноження деревних рослин. Особливості мікроклонального розмноження листяних та хвойних культур.	3
10	Розробка технології вирощування саджанців із закритою кореневою системою.	3
	Усього лабораторних занять:	30

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сучасний стан деревного розсадництва, головні напрями діяльності (на прикладі будь-якої країни)	45
	Досвід вирощування декоративного садивного матеріалу зарубіжних країн (на прикладі будь-якого розсадника)	
	Сучасні знаряддя для окремих прийомів обробітку ґрунту та особливості їх застосування	
	Сучасні види добрив (на прикладі добрив «Osmocote») їх характеристика та особливості застосування	
	Сучасна класифікація добрив та їх характеристика	
2	Особливості вирощування садивного матеріалу у закритому ґрунті (субстрат, мікроклімат, види робіт)	45
	Види споруд закритого ґрунту їх особливості та класифікація	
	Методи вегетативного розмноження та його значення в декоративному садівництві	
	Великомірний садивний матеріал, його класифікація та особливості	
	Особливості вирощування щеплених декоративних саджанців	
	Всього самостійної роботи	90

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- захист практичних робіт;
- усне або письмове опитування;
- тестування;

- співбесіда;
- екзамен.

7. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод командної роботи, мозкового штурму.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Деревне розсадництво: сучасний стан та тенденції вдосконалення виробництва садивного матеріалу		
Лекція 1. Законодавство щодо насінництва та розсадництва. Лекція 2. Нормативно -правові акти у сфері розсадництва. Лабораторна робота 1. Порівняння законодавства у сфері розсадництва різних країн.	ПРН 3, 7, 8, 9, 14. Знати сучасний стан законодавства про насінництво та розсадництво України та інших, види законодавчих актів та особливості їх застосування, основні терміни та визначення згідно Закону України «Про насіння і садивний матеріал», особливості Системи насінництва та розсадництва як комплексу заходів. Знати роль та значення різних підзаконних актів у сфері насінництва і розсадництва, основні розділи Положення про систему насінництва та розсадництва квітково-декоративних рослин. Розуміти особливості застосування технічних регламентів.	20
Лекція 3. Державні стандарти на садивний матеріал, їх місце у системі розсадництва. Лабораторна робота 2. Основні вимоги до виробників садивного матеріалу.	ПРН 3, 7, 8, 9, 14. Знати теоретичні основи застосування стандартів на садивний матеріал, об'єкт та область стандартизації, види нормативних документів із стандартизації. Розрізняти основоположні стандарти у сфері рослинництва.	10
Лекція 4. Рекомендації та інструкції, інші нормативні і регламентуючі матеріали у сфері розсадництва Лекція 5. Обіг насіння та садивного матеріалу. Лабораторна робота 3. Особливості структури державних стандартів ДСТУ на садивний матеріал деревних рослин.	ПРН 3, 7, 8, 9, 14. Знати особливості застосування різних видів нормативних документів у сфері розсадництва. Аналізувати Порядок апробації сортових посівів і насаджень в декоративному насінництві та розсадництві. Вміти застосовувати Методичні рекомендації з ведення книги розсадника декоративних рослин та знати загальні підходи щодо ведення книги розсадника декоративних рослин. Знати особливості введення в обіг насіння і садивного матеріалу та основні принципи сертифікації насіння і садивного матеріалу, розрізняти сертифікати на насіння та	20

	садовий матеріал. Знати вимоги щодо визначення сортових і посівних якостей насіння і садового матеріалу.	
Модульна контрольна робота 1.		50
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Особливості вирощування садового матеріалу		
Лекція 6. Декоративне розсадництво України: становлення, сучасний стан та проблеми. Лекція 7. Основні шляхи розбудови вітчизняного розсадництва з урахуванням світового досвіду Лабораторна робота 4. Ознайомлення з книгами декоративного, лісового та плодового розсадника.	ПРН 3, 7, 8, 9, 14. Розрізняти суб'єктів розсадництва різних форм власності та знати їх характеристику. Оцінювати базу декоративного розсадництва: потужність та відповідність потребам ринку. Аналізувати передове розсадництво світу, як модель удосконалення вітчизняного. Знати головні здобутки та сучасні завдання вітчизняного розсадництва і перспективні напрямки його розбудови. Знати шляхи удосконалення чинного законодавчого та нормативно-регламентувального забезпечення галузі. Розрізняти напрями розширення асортименту і сортименту садового матеріалу та підвищення його якості. Знати спеціалізацію розсадників.	10
Лекція 8. Сучасні види продукції садового матеріалу та особливості їх виробництва. Лабораторна робота 5. Заповнення документів про якість садового матеріалу деревних рослин.	ПРН 3, 7, 8, 9, 14. Знати особливості вирощування дерев і кущів архітектурних форм, живоплотів, бонсай, ніваке тощо.	10
Лекція 9. Зонування території як основа агротехнологій виробництва декоративного садового матеріалу деревних рослин. Лекція 10. Шляхи розширення асортименту вирощуваних у розсадниках рослин. Лабораторна робота 6. Сучасні види продукції садового матеріалу та особливості їх виробництва.	ПРН 3, 7, 8, 9, 14. Знати особливості зонування території за морозостійкістю деревних рослин та зонування території України за особливостями ведення декоративного розсадництва. Розрізняти співвідношення агротехнологій виробництва декоративного садового матеріалу з відкритою і закритою кореневою системою для окремих зон декоративного розсадництва. Розуміти актуальність розширення асортименту рослин. Знати шляхи поповнення новими культиварами, сортами та їх особливості.	10
Лекція 11. Використання сучасних матеріалів, добрив та стимуляторів росту при вирощуванні саджанців. Лабораторна робота 7. Розробка додаткового асортименту видів та культиварів для виробництва в зонах декоративного розсадництва.	ПРН 3, 7, 8, 9, 14. Знати сучасні матеріали для ведення розсадництва та їх класифікацію, а також допоміжні матеріали, їх характеристику та використання. Розуміти принципи регулювання рівня живлення рослин із застосуванням добрив пролонгованої дії та особливості їх застосування. Знати найбільш поширені засоби стимулювання та росту речовин, їх класифікацію і використання.	10
Лекція 12. Технології із використанням сучасних методів і способів розмноження деревних рослин. Лабораторна робота 8. Розробка технології вирощування саджанців з використанням добрив пролонгованої дії.	ПРН 3, 7, 8, 9, 14. Знати передові технології вегетативного розмноження, в тому числі живцювання деревних рослин та його переваги, використання щеплення і його особливості. Знати перспективи розвитку мікроклонального розмноження деревних рослин.	10

Лекція 13. Технології вирощування та формування декоративного садивного матеріалу. Лабораторна робота 9. Використання сучасних методів та способів вегетативного розмноження деревних рослин. Особливості мікроклонального розмноження листяних та хвойних культур.	ПРН 3, 7, 8, 9, 14. Знати сучасні технології вирощування садивного матеріалу із відкритою та закритою кореневою системою а також способи та прийоми формування садивного матеріалу.	10
Лекція 14. Сучасна техніка для декоративного розсадництва. Лабораторна робота 10. Розробка технології вирощування саджанців із закритою кореневою системою.	ПРН 3, 7, 8, 9, 14. Знати особливості використання техніки для обробітку ґрунту, посадки та викопування саджанців, виробництва рослин в контейнерах, а також техніки для формування рослин та догляду за ними.	10
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік		30
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Практичні та самостійні роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час модульних контрольних робіт і екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Самостійні роботи повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування	Відвідування лекційних і практичних занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=205>);

- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- – Маурер В. М., Пінчук А. П., Косенко Ю. І., Бобошко-Бардин І. М. Сучасні технології насінництва та деревного розсадництва : навчальний посібник. К. : НУБіП України, 2018. 160 с.;
- Косенко Ю.І., Маурер В.М., Пінчук А.П. Нормативно-база розсадництва. Методичні вказівки до виконання практичних робіт для студентів ОС «Магістр» зі спеціальності 206 «Садово-паркове господарство» (програма «Декоративне розсадництво»). К. : РВВ НУБіП України. 2020. 18 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Болотніков А. О. Стандартизація та сертифікація товарів і послуг: навчальний посібник. К. : МАУП, 2005. 144 с.
2. Гордієнко М. І., Корецький Г. С., Маурер В. М. Лісові культури : підручник. К. : Сільгоспосвіта, 1995. 328 с.
3. Кальной П. Г., Чернега А. Н. Питомники декоративних растений : підручник. К. : Колос, 1969. 129 с.
4. Косенко Ю. І., Маурер В. М. Державні стандарти на саджанці деревних рослин у контексті гармонізації національної нормативної бази декоративного розсадництва. *Міжнар. конф. наук.-педагог. працівників, наук. співроб. та молодих вчених: тези доп.* К., 2011. С. 60 - 61.
5. Косенко Ю.І. Сучасний стан та агротехнологічні засади удосконалення декоративного розсадництва України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук : спец. 06.03.01 «Лісові культури та фітомеліорація» К., 2015. 22 с.
6. Косенко Ю. І. Маурер В. М. Зонування території ключовий елемент науково- обґрунтованої системи декоративного розсадництва / Ю. І. Косенко, В. М. Маурер. *Науковий вісник Національного аграрного університету*. 2008. Вип. 122. С. 200-208.
7. Косенко Ю. І. До питання щодо розширення асортименту деревних рослин з позицій зонального декоративного розсадництва. *Науковий вісник НУБіП України*. 2011. Вип. 164, Ч. 1. С. 190-194.
8. Кузнецов С. І., Левон Ф. М., Пушкар В. В. Асортимент дерев, кущів та ліан для озеленення в Україні. К. : Компрінт, 2013. 256 с.
9. Маурер В. М., Пінчук А. П., Бобошко-Бардин І. М., Косенко Ю. І. Декоративне розсадництво. К.: НУБіП України, 2016. 284 с.
10. Маурер В. М., Косенко Ю. І., Бут А. А. Декоративне розсадництво України: сучасний стан, проблеми та перспективи : монографія. К.: НУБіП України, 2016. 211 с.
11. Методичні рекомендації з ведення книги розсадника декоративних рослин. Затверджено наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України, 23.12.10 № 467. 12 с. (Нормативний документ Мінжитлокомунгоспу України. Наказ).
12. Про насіння і садивний матеріал: Закон України від 26 груд. 2002 р. №411- IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/411-15> (дата звернення

05.02.2020).

13 Стандарти на садивний матеріал декоративних рослин рекомендовані до використання в Україні: нормативне виробничо-практичне видання / Бут А.А., Косенко Ю.І. Київ: НУБіП України, 2019. 91 с.

14. Bruns Pflanzen. URL.: <http://www.bruns.de>.

15. Кальной П. Г. Лесной питомник. К.: изд-во УСХА, 1977. 123 с.

16. Калініченко О.А. Декоративна дендрологія: навч. посіб. К.: Вища школа, 2003. 199 с.

17. Gerd Krussman. Die Baumschule. Berlin: Parez Buchverlad, 1997. 982 с.

18. Наукові доповіді Національного університету біоресурсів і природокористування України. URL : <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/nd/>

19. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL : <http://www.nbu.gov.ua/>

20. База даних журналів, книг, довідкових матеріалів. URL : <http://www.springerlink.com/home/main.mpx> -

21. Офіційний сайт Державного агентства лісових ресурсів України. URL : <http://www.dklg.kmu.gov.ua>

22. Офіційний сайт Всеукраїнської спілки виробників садивного матеріалу України. URL : <http://www.svsm.com.ua>